

ÜNİTE

KONU

Konu Anlatımı ve II. Dönem II. Yazılı

ANI

- Yazarların tanık oldukları bazı önemli olay ve durumları daha sonra izlenimlerine dayanarak sanat değeri taşıyan bir dille kaleme aldıkları yazı türüne anı (hatıra) denir.
- Anılarda anlatılan konular, yaşanmakta olan olaylardan değil yaşanmış olaylardan oluşur. Çünkü anı, olaylardan hemen sonra yazıya aktarılmaz; olay üzerinden bir süre geçtikten sonra yazıya aktarılır.
- Doğruluk ilkesi gereği anlatımda gerçekçi bir tutum izlenmelidir.
- Ele alınan olaylar tarafsız bir bakış açısıyla yazılmalıdır. Anlatılanlar, resim, fotoğraf, ses kayıtları veya çeşitli belgelerle desteklenebilir.
- Anılar, kişinin yaşadığı dönemle ilgili bilgiler de verdiği için tarih, psikoloji, sosyoloji gibi bilimlere ışık tutan kaynaklar arasında yer alır.
- Anı türü, hikâye ve roman türüne kaynaklık edebilir.

1. Servetifünun Dönemi Türk Edebiyatında Anı

- Her ne kadar daha önceki dönemlerde anı türünü anımsatan eserler kaleme alınsa da edebiyatımızda anı, yazınsal bir tür olarak ilk kez Servetifünun Dönemi'nde kaleme alınmaya başlamıştır.
- Yazınsal değerdeki ilk anıları bu dönemde Halit Ziya Uşaklıgil yazmıştır.
- Bu dönemdeki anıların dili, dönemin şiirlerine göre yalın, ancak konuşma dilinden uzaktır.
- Şiirlerinde sosyal ve siyasal konulardan uzak duran Servetifünun sanatçıları, anılarında dönemin sosyal ve siyasal olaylarına ışık tutmuşlardır. Dönemin edebiyat dünyasının perde arkasını, yapılan tartışmaları da bu hatıralardan öğrenmek mümkündür.
- Servetifünun Dönemi'nde Halit Ziya Uşaklıgil'in *Kırk Yıl*, *Saray ve Ötesi*, Hüseyin Cahit Yalçın'ın *Edebiyat Anıları*, Mehmet Rauf'un *Edebî Hatıralar*, Ahmet Rasim'in *Falaka*, *Eşkal-i Zaman* adlı eserleri, dönemin tanınmış anı örneklerindendir.

2. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında Anı

- Cumhuriyet Dönemi'nde birçok türde olduğu gibi anı türünde de hem nitelik hem de sayı artmıştır.
- Cumhuriyet edebiyatının dil anlayışına uygun olarak sade bir İstanbul Türkçesiyle kaleme alınan anılar geniş okur kitlelerine ulaşmıştır.
- Kurtuluş Savaşı yılları, Millî Mücadele, Atatürk Dönemi inkılâp ve devrimleri, yakın çağ siyasi ve sosyal hayattaki değişimler Cumhuriyet Dönemi edebiyatı anılarında ele alınan başlıca konulardır.
- Halide Edip, Yakup Kadri, Faliş Rıfkı Atay, Oktay Akbal, Refik Halit Karay, Abdülhak Şinasi Hisar, Haldun Taner, Salah Bırsel, Şevket Süreya Aydemir gibi sanatçılar Cumhuriyet Dönemi'nde anı türündeki eserleriyle dikkat çeken sanatçılarıdır.

SANATÇI	ESER
Yahya Kemal Beyatlı	Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebî Hatıralarım
Yusuf Ziya Ortaç	Portreler, Bizim Yokuş
Halide Edip Adivar	Mor Salkımlı Ev, Türk'ün Ateşle İmtihanı
Refik Halit Karay	Üç Nesil, Üç Hayat
Falih Rıfkı Atay	Çankaya, Zeytindağı
Yakup K. Karaosmanoğlu	Zoraki Diplomat, Anamın Kitabı
Oktay Akbal	Anı Değil Yaşam, Hiroşimalar Olmasın
Salah Birsell	Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu
Abdülhak Şinasi Hisar	Geçmiş Zaman Köşkleri
Halikarnas Balıkcısı	Mavi Sürgün
Haldun Taner	Ölürse Ten Ölür Canlar Ölesi Değil

HABER METNİ

Haberlerin gazete, dergi gibi yayın organlarıyla ya da radyo, televizyon gibi iletişim araçlarıyla topluma sunulmak üzere yazılı metin hâline getirilmesine de “haber metni” adı verilir. Haber metninin genel özellikleri şunlardır:

- Haber metinlerinin günlük ve ilgi çekici olması gerekir.
- Haber metni anlaşılır, açık ve net ifadelerle oluşturulmalıdır.
- Dil bilgisi kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat edilmelidir.
- Toplumun genelini ilgilendirmesi gereken haberde muhabir, tarafsız kalmalıdır.
- Haberler; olaya, zamana, mekâna, olayın oluş biçimine, nedenine ve olayı kimin ya da kimlerin gerçekleştirdiğine dair nesnel bilgiler içermelidir.
- Bir haber metni toplumun etik değerleriyle çelişmemelidir.
- Haberin her yaşta insana ulaştığı düşünülerek haberin içeriği iyi ayarlanmalıdır.
- Ötekileştirici, kin ve nefrete sürükleyen, şiddet içerikli haberler; reyting aracı olarak kullanılmamalıdır.
- 5N 1K kuralında yer alan sorulara cevap vermemelidir.
- Haber kaynakları genel olarak üçe ayrılır: Resmî haberler, özel haberler ve ajans haberleri.
- Bir haber metninde bulunması gereken nitelikler şunlardır:
- Doğruluk, nesnellik, anlamlılık, sadelik, açıklık, kesinlik, tutarlılık
- Haber yazma teknikleri beş gruba ayrılmaktadır:
- * Ters piramit tekniği
- * Düz piramit tekniği
- * Dörtgen ya da kare tekniği
- * Ters piramit tekniği ile kare tekniğinin birleştirilmesi
- * Serbest yazım

Genel Ağ Haberleri

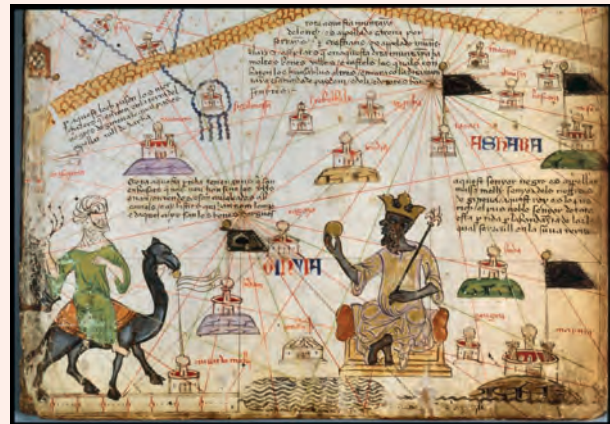
- Teknolojik ilerlemeye paralel olarak insanların haberlere ulaşma yolları ve tercihleri de çeşitlenmektedir.
- Artık pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir.
- Bu çeşitlilik; gazete, radyo, televizyon ve internet haberciliği kavramlarını ortaya çıkarmıştır.
- Gazetelerde bir haber okuyucuya en erken bir gün sonra ulaşmaktadır. İnternet gazeteciliği ve televizyonda ise haber değeri taşıyan olay, olayın hemen ardından halka duyurulabilmektedir.
- Olayları sıcaklığına İnternet ve televizyondan izlemek mümkünken gazetelerde çoğunlukla daha ayrıntılı içerik ve köşe yazıları bulunur.

GEZİ YAZISI

- Gezi yazılarında, gezilen yerlerle ilgili kentler, yaşam tarzı, âdet ve töreler, gelenek ve görenekler, doğal ve tarihî güzellikler, ilgi çeken değişik yönler kısaca o yerin bütün özellikleri anlatılır.
- Gezi yazılarında amaç, gezilen yeri okuyucuya her yönüyle tanıtmaktır; bu sebeple aydınlatıcı, öğretici bilgiler de yer alır.
- Geçmişle gelecek arasında bağ kurulur, toplumların birbirleriyle ilişki kurması ve birbirlerini tanıması, toplumlar arası kültür alışverişi ortamının oluşması sağlanır.
- Gezilen yerin özellikle tarihî, coğrafi, doğal ve sosyal nitelikleri belirgin şekilde anlatılır.
- Gezi yazılarında gezinin dikkatini çeken ve farklı bir özellik gösteren insanlar, tarihî ve doğal güzellikler, farklı kültürler gibi konular güncel olaylarla da bütünleştirilerek edebî bir üslupla yazıya geçirilir.
- Açıklama, öyküleme ve betimleme anlatım biçimleri kullanılır.
- Gezi yazısı gezilen bölge hakkında bilgi verir; bu bakımdan gezi yazısında yazar gözlemlerine yer vermeli, yanlış bilgiler aktarmamalıdır.
- Gezi yazısında gerçek bilgiler verilmelidir ancak gezi yazıları her şeye rağmen kişisel bir değerlendirme içerdiği için nesnel verilerden oluşan bilimsel bir belge niteliği taşımaz.

Gezi Yazısının Türk Edebiyatındaki Gelişimi

- Eski Türk edebiyatında gezi yazısına “seyahatname” denmiştir. Tanınmış denizcilerimizden Seydi Ali Reis’in *Mıratü'l-Memâlik* adlı eseri, ilk gezi yazısı örneği kabul edilir.
- Piri Reis, *Kitab-ı Bahriye* adlı eserinde de gezi türüne özgü nitelikler göze çarpar.
- Evliya Çelebi'nin 17. yüzyılda yazdığı *Seyahatname* ise edebî yönden kuvvetli bir eserdir ve edebiyatımızda gezi türünün ilk edebî örneklerinden biri olarak kabul görmüştür.
- Katip Çelebi'nin 17. yüzyılda yazdığı *Cihannüma* adlı eseri de gezi yazısı özelliği taşır.
- Tanzimat Dönemi'nde Batılı anlamda gezi yazısı örnekleri sanatçıların Avrupa'ya gidip orada edindikleri izlenimlerini yazmaları ile başlamıştır. 19. yüzyılın sonlarında yayımlanan Ahmet Mithat Efendi'nin *Avrupa'da Bir Cevlan* ile Direktör Ali Bey'in *Seyahat Jurnalı* adlı eserleri de bu dönemin önemli gezi eserlerindendir.
- Servetifünun Dönemi'nin tanınmış şair ve yazarlarından Cenap Şehabettin'in Hicaz yolculuğunu anlatan *Hac Yolunda*, Suriye ve Irak'tan söz eden *Afak-ı Irak* ve bir Avrupa gezisinde gördüklerini yansıtan *Avrupa Mektupları*; Fecriati sanatçısı Ahmet Haşim'in *Frankfurt Seyahatnamesi* gezi türünün önemli örnekleri arasındadır.
- Cumhuriyet Dönemi'nin tanınmış gezi yazarları arasında akla ilk gelen isim Falih Rıfkı Atay *Denizaşırı*, *Taymis Kıyıları*, *Bizim Akdeniz*, *Tuna Kıyıları*, *Gezerek Gördüklerim* gibi eserleri ile edebiyatımızda dikkat çekmiştir.
- *Bir Vagon Penceresinden* ve *Ankara - Bükreş* adlı kitaplarıyla Sadri Ertem, *Tuna'dan Batı'ya* adlı kitabıyla İsmail Habip Sevük, *Anadolu Notları* adlı iki ciltlik kitabıyla Reşat Nuri Güntekin, *Mavi Yolculuk* ve *Mavi Anadolu* isimli eserleriyle Azra Erhat, *Düşsem Yollara Yollara* adlı eseriyle Haldun Taner, *Göz Ucuyla Avrupa* adlı eseriyle Yusuf Ziya Ortaç ve Üsküp'ten *Kosova'ya* adlı eseriyle Yavuz Bülent Bakiler Cumhuriyet Dönemi'nin önemli gezi yazarlarıdır.

1. Meddah anlatacağı hikâyeye girmeden önce ()Haak dostum Haak()() diyerek çoğunlukla şu beyti okur() Söyledikçe sergüzeşti verir bezme letafet / Dinle imdi bende-i âcizden bir hoş hikâyet

Bu parçada parantezle boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) (,) (!) (,) (:)
B) (") (!) (") (:)
C) (-) (.) (") (:)
D) (") (...) (") (:)
E) (") (.) (") (:)

2. I. Ev yaşamımızın bendeki en eski anıları, bu gece okumalarıyla karıştıktır.
II. Babamın küçük kitaplığı, aslında benim duyduğum gereksemeyi karşılamaktan uzaktı.
III. Yaşım ilerledikçe, yalnız geceleri okunan kitaplarla yetinmemeye başlamıştım.
IV. Türkçe kitapları, kitaplığımın boş raflarına âşıkça bir özenle dizip karşılarına geçer; mutlulukla kendimden geçercesine uzun uzun seyrederdim.
V. Hem kitap alabilmek, hem onları ciltletmek, küçük bir öğrencinin dar bütçesi için çözülmesi en güç sorundu.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde noktalama yanlışı vardır?

- A) I ve II
B) II ve IV
C) III ve V
D) I ve IV
E) III ve IV

3. (I) Yunanistan'dan İstanbul'a döndüğümüz vakit on üç yaşımdaydım. (II) Serez'den ayrılırken beni en çok sevindiren şey, istediğim kitaplara ve büyük bir kütüphaneye kavuşma olanağının artık gerçekleşmesiydi. (III) Gündeliklerimden başka babamdan kopardığım bütün paraları Babiâli caddesindeki kitapçı Kırkor Efendi'ye verirdim. (IV) O, bana Ahmet Mithat Efendi'nin bütün eserlerini sattı. (V) Benimde bir kitaplığım olmuştu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II
B) III ve V
C) II ve V
D) I ve IV
E) III ve IV

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

- A) Bir milletin edebiyatı, millî ruhu ve millî hayatı göstermek için en samimi bir ayna sayılabilir.
B) Fuat Köprülü, edebiyat fakültesine geçtikten sonra Türk edebiyatı tarihi alanında çalışmalarını hızlandırdı.
C) İslam'laşmayla birlikte edebiyat ve din ilişkisi daha zengin bir mahiyet kazanmıştır.
D) Okuduğunuz metinde de belirtildiği gibi edebiyatımızda Kök Türkler zamanında yazılı döneme geçilmiştir.
E) Türkiye Türkçesinin gelişmesi içinde Yeni Lisan Hareketi'nden sonra en geniş çalışma Dil İnkılabı'dır.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim birden fazla sıfat tarafından belirtilmiştir?**

- A) Kişilerin yaşam yolculuklarındaki işaret, hayata daha sıkı tutunmalarını sağlayabilir.
B) Toplumsal ilişkilerin kısır ve ideolojik düşünceyle ilerlemesi mümkün değildir.
C) Geçmişin zamansal bir derinliğe sahip olması, tarihsel bakış açısını zenginleştirir.
D) Yeri geldiğinde bütün bir gün konuşan adama anlamsız bir sessizlik çökmüştü.
E) Bireylerin eleştirel söylemlere ani ve kırıcı tepkileri diyalogu kapatır.

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?**

- A) Dört yıl önce bu apartmana taşındığım zaman ilk onunla görüşüp tanışmıştım.
B) Amcamların yakına taşınması ufaklığın bakım sorununu ortadan kaldıracak gibi görünüyor.
C) Sahil kenarında geçirilen vakitler, yapılacaklara karar verilen anların kaynağıdır benim için.
D) Şehrin garına ayak bastığınız dakikada hiç alışık olmadığınız bir havayla karşı karşıya kalıyorsunuz.
E) Bahçedekilerin kulak tırmalayan gürültüleri sınıfta ders işlememize engel oluyordu.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) Absürt tiyatroda, geleneksel tiyatronun kuralları hiçe sayılır.
- B) Buna göre tiyatro, her şeyi anlamaktan, canlandırmaktan ziyade bir hareket düzenidir.
- C) Bundan dolayı olaylar arasında bağ kurulması şart olarak görülmemiştir.
- D) Birbirleriyle ilgisiz sesler, sözler, eylemler sahnede canlandırılmıştır.
- E) Klasik kurguyu reddedip ses düzeninin seyircideki etkisini merkeze koyar.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla fiilimsiye yer verilmiştir?

- A) İçinde yaşadığımız evren, bir döngü içinde işleyen unsurlarla birlikte varlığını sürdürmektedir.
- B) Her bir unsur kendi içinde, kendi düzeni ile işlerken çevre de bu unsurların başında gelir.
- C) İnsan yaşadığı çevrenin düzenini bilmeli ve bu düzene uygun şekilde hareket etmelidir.
- D) İnsanların doğaya verdiği her türlü zarar çevre kirliliğini oluşturur.
- E) Fabrikalardan salınan atıklardan kişisel bakımdaki basit deodorantlara kadar birçok şey çevre kirliliği oluşturmaktadır.

9. Kentin simgesi hâline gelen ve tepesinde her zaman duman ve kar bulunan Erciyes Dağı; 3916 metre yüksekliğinde, dev, volkanik bir dağdır. Püskürttüğü lavlar sonucunda peribacalarını oluşturan dağ, Antik Çağ'da eteklerinde yaşayan Mezeke halkını çok etkilemiştir ve Mezeke'lerin sikkelerinde tepesinden lav püsküren Erciyes Dağı'nı resmetmişlerdir. Dağa çıkmayı ilk başaran 1837 yılında W.J. Hamilton'dur. İlk Türk ise 1924 yılında Miralay Cemil Cahit Bey'dir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisi yoktur?

- A) Sıralı cümle
- B) İsim cümlesi
- C) Bağlı cümle
- D) Basit cümle
- E) Birleşik cümle

10. (I) Amazon Ormanları içerisinde 40 bin çeşit bitki türü bulunuyor. (II) 16 bin çeşit ağaç bulunan ormanda yaklaşık 390 milyar ağaç olduğu tahmin ediliyor. (III) 2010 yılından beri 400'den fazla yeni bitki ve hayvan türü keşfedildi. (IV) 2,5 milyon böcek çeşidi, 2 binin üzerinde kuş çeşidi ve memeli hayvan, 2200 çeşit balık, 130 bin civarında omurgasız canlıların bulunduğu Amazon Ormanları, dünyada var olan canlı türlerinin yarısını içinde barındırmaktadır. (V) Dünyadaki tüm kuş ve balık türlerinin 1/5'i yine buradadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) I. cümle; basit, fiil cümlesidir.
- B) II. cümlede birden fazla yan cümle vardır.
- C) III. cümle, tek yargı bildirmektedir.
- D) IV. cümle, birleşik bir cümledir.
- E) V. cümle; bağlı, isim cümlesidir.

11. (I) Telkâri, Mardin yöresine ait bir gümüş işçiliği sanatıdır. (II) Ayrıca Ankara'nın Beypazarı ilçesinde telkâri sanatı geliştirilerek altın ve gümüş takıda değişik süsleme ve desenlerle günümüze kadar getirilmiştir. (III) Hâlen Beypazarı'nda 80 ila 120 arasında bu işi yapan atölye vardır. (IV) Beypazarı halkı telkâri el sanatını daha işlevsel bir duruma getirmiştir. (V) Telkâri ince gümüş tellerin birleştirilmesiyle yapılmaktadır.

Parçadaki numaralanmış cümlelerin hangileri yapıları bakımından özdeştir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) III ve IV
- D) IV ve V
- E) I ve V

12. 16 Kasım Cumartesi günü saat 03.28 sularında, Bursa'nın Osmangazi ilçesinde 5,8 büyüklüğünde gürültülü bir deprem meydana geldi. Kandilli rasathanesine göre deprem yerin 5,3 km altında meydana geldi. Şehrin diğer yerlerinde de hissedilen deprem kısa süreli paniğe neden oldu. Depremde herhangi bir can kaybı ve hasar meydana gelmedi.

Bu haber metninde aşağıdaki sorulardan hangisine cevap yoktur?

- A) Kim
- B) Ne
- C) Nerede
- D) Nasıl
- E) Ne zaman

13. I. Adapte: Yabancı bir eseri yer adları, şahıs adları, deyimleri, gelenek ve görenekleriyle yerli hayata uyuylayarak çevirme.
- II. Darülbedayi: 1914'te kurulmuştur ve İstanbul Şehir Tiyatrosunun eski ismidir.
- III. Kabare tiyatrosu: Daha çok güncel konuları iğneleyici, biçimde ele alan skeçlerin oynandığı, monologların, şarkıların ve şiirlerin söylendiği küçük tiyatro.
- IV. Rejisör: Kuliste durarak oyunculara sözlerini fısıltıyla söyleyip hatırlatan yardımcı.
- V. Repertuar: Opera, operet ve tiyatro topluluklarının bir oyun mevsiminde gösterecekleri eserlerin listesi.

Tiyatro terimiyle ilgili numaralandırılmış açıklamaların hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Ömer Seyfettin'in Kızıl Elma hikâyesinde sanatçı, I
- tarihî bir olayı anlatırken bir başka önemli hikâyecimiz II
- olan Refik Halit Hakk-ı Sükût adlı hikâyesinde Anadolu'yu III
- ve Anadolu insanını işlemiştir. Halide Edip, Yakup Kadri ve IV
- Yahya Kemal gibi isimler de Millî Edebiyat Dönemi'nin V
- önemli hikâye yazarlarındandır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde bir bilgi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Mektepte sınıf arkadaşlarımla arasında, İzmirli bir efendi var idi. Bu efendi İzmir'de iken Hâlit Ziya'nın derslerinde bulunmuş idi. Genç üstat hakkında malumat almağa başladığım arkadaşım, eski hocası için gösterdiğim meftuniyeti görünce kendinde bulunan eski *Hizmet* gazetesi nüshalarını bana hediye etti ki Hâlit Ziya Bey'in o zamana kadar yazdığı ve henüz kitap şeklinde neşredilmemiş eserlerinin hepsi de bunlarda tefrika edilmiş idi: Bu muydu? Heyhat, *Ferdi ve Şürekası, Bir Ölü'nün Defteri...* Bilamübalâğa söylüyorum: Bu eserleri okurken duyduğum neşe ve hummayı, ömrümde başka hiçbir şeyde hissetmedim. Bu, bir galeyan, bir humma, bir hastalık oldu. Okurken bazı yerlerde, bazı tasvirlerde, bazı terkiplerde birden haykırmak ihtiyacı ile boğuluyordum.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Anı türüne ait bir metinden alınmıştır.
- B) Yer yer ağır bir dil kullanılmıştır.
- C) Kişisel görüşler içermektedir.
- D) Duygularını coşkulu bir şekilde dile getirmiştir.
- E) Anlatılanları kanıtlama amaçlanmıştır.

16. Karakterler:

Ali Bey: Yirmi bir yaşında, İstanbullu bir genç adam.

Mahpeyker: Hafifmeşrep bir genç kadın.

Dilâşûb: Genç, güzel, ahlaklı bir cariyeye.

Fatma Hanım: Ali Bey'in annesi.

Atıf Bey: Ali Bey'in çalışma arkadaşı.

Mesut Bey: Atıf Bey'in dayısı.

Karakterleri tanıtılan roman ve yazarı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) *Araba Sevdası* – Recaizade Mahmut Ekrem
- B) *Zehra* – Nabizade Nazım
- C) *Esrarı Cinayat* – Ahmet Mithat Efendi
- D) *İntibah* – Namık Kemal
- E) *Sergüzeşt* – Sami Paşazade Sezai

17. • Yazar bu romanda, farklı dönemlerde yetişmiş üç neslin düşünüş ve yaşayışlarındaki değişiklikleri ve kuşaklar arasındaki çatışmaları ele alarak bir ailenin çöküşünü anlatır. Romandaki konak, Osmanlının sembolüdür. Naim Efendi Osmanlı terbiyesiyle yetişmiş emekli bir devlet memurudur. Seniha, Faik, Hakkı Celis ise hiçbir sağlam değere sahip değildir.
- Türkiye'deki dilencilerin dünyasını ve cahil hocaları başarıyla tasvir eder. Yazarın en dikkate değer eserlerinden biridir. Padişah II.Mahmut Dönemi ileri gelenlerinden olup padişaha yakınlığıyla tanınan Koca-baş Kazasker Şemsettin Molla'nın torununun hayatı üzerine kurulmuş bir kitaptır.

Bu parçalarda tanıtılan eserler sırasıyla aşağıdaki sanatçılardan hangilerine aittir?

- A) Yakup Kadri – Halide Edip Adıvar
- B) Reşat Nuri Güntekin – Refik Halit Karay
- C) Halide Edip Adıvar – Reşat Nuri Güntekin
- D) Yakup Kadri – Reşat Nuri Güntekin
- E) Refik Halit Karay – Halide Edip Adıvar

18. Halit Ziya Uşaklıgil, edebiyatımızda Batılı anlamda hatıra türünün ilk önemli örneklerini veren sanatçımızdır. Dokuz ciltten oluşan bu yazıların ilk beş cildi ---- adını taşır. Bu eserde yazarın bir dönemi kapsayan hayatı, o devirdeki tarihî olaylar, İstanbul ve İzmir'deki aile ve basın çevreleri anlatılmaktadır. Özellikle bu eseri, Servetifünun Dönemi'ni en güzel anlatan belgedir. Hatıralarının ikinci bölümünü oluşturan ---- ise üç ciltten oluşur ve memuriyet yıllarını merkeze alır.

Bu parçadaki boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) *Bir Acı Hikâye – Edebî Hatıralar*
- B) *Matbuat Hatıratım – Siyasi Hatıralar*
- C) *Menfa – Siyasal Anılar*
- D) *Kırk Yıl – Saray ve Ötesi*
- E) *Defter-i Amal – Talim-i Edebiyat*

19. Aşağıdaki gezi yazısı türünde yazılmış eserlerden hangisi farklı bir dönemde kaleme alınmıştır?

- A) *Avrupa'da Bir Cevelan*
- B) *Mavi Yolculuk*
- C) *Düşsem Yollara Yollara*
- D) *Abbas Yolcu*
- E) *Tuna Kıyıları*

20.

	Yazar	Eser
I.	Yusuf Ziya Ortaç	<i>Üç Nesil, Üç Hayat</i>
II.	Falih Rıfki Atay	<i>Çankaya</i>
III.	Necip Fazıl Kısakürek	<i>Cinnet Mustatili</i>
IV.	Oktay Akbal	<i>Hiroşimalar Olmasın</i>
V.	Refik Halit Karay	<i>Portreler</i>

Bu tablodaki eşleştirmenin doğru olabilmesi için numaralandırılmış yazarlardan hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve III
- B) II ve III
- C) III ve V
- D) II ve IV
- E) I ve V

21. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında diğer türlerde olduğu gibi gezi yazısında da önemli eserler yazılmıştır. (II) Gezi yazılarının hem kalitesi artmış hem de gezi yazısı türünde daha fazla eser verilmiştir. (III) Bunda yabancı ülkelerle kurulan ilişkilerin artması ve gezilerin daha kolay yapılabilmesi etkili olmuştur. (IV) Cumhuriyet Dönemi'nde Falih Rıfki Atay gezi yazılarıyla ön plana çıkmıştır. (V) Falih Rıfki Atay'ın yazdığı *Deniz aşırı, Anadolul Notları* adlı eserler, bu türün tanınmış örneklerindendir.

Numaralanmış yerlerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

22. Sütun: Gazete, dergi, kitap vb. yazılı şeylerde, sayfanın yukarıdan aşağıya doğru ayrılmış olduğu dar bölümlerden her biri.

Sürmanşet: Gazetelerin birinci sayfasındaki logonun üzerinde kullanılan başlık.

Manşet: Gazetelerin ilk sayfasına iri puntolarla konulan başlık.

Ajans: Haber toplama ve yayma işiyle uğraşan kuruluş.

Tekzip: Dikkat çeken, çarpıcı, beklenmedik.

Asparagas: Yanlış ve abartılmış haber

Sansasyonel: Yalanlama

Haber metinleri ile ilgili yukarıda verilen terimlerin hangileri yanlış açıklanmıştır?

- A) Manşet – Sürmanşet
- B) Tekzip – Sansasyonel
- C) Asparagas – Ajans
- D) Tekzip – Sürmanşet
- E) Manşet – Ajans

23. Bir kişinin başından geçen olayları ya da geçmişte tanık olduğu durumları aradan bir süre geçtikten sonra anlattığı yazı türüne “anı” denir. Anılar geçmişe ışık tutması, bazı olayların aradan bir süre geçtikten sonra aydınlığa kavuşması ve yazarların tecrübelerini paylaşmaları adına önem arz eder.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu türe örnek gösterilemez?

- A) Anamın Kitabı
- B) Mor Salkımlı Ev
- C) Tuna’dan Batı’ya
- D) Çankaya
- E) Mavi Sürgün

24. 17. yüzyılda yaşamıştır. Onun hakkındaki bilgilere Seyahatname’den ulaşılabilmektedir. Hoş sohbet, nüktedan, cana yakın, güzel sesli biri olan ----şahsiyetinin bu imkânları ile bütün imparatorluğu ve birçok yabancı ülkeyi gezebildi. Gezilerine İstanbul’dan başladı; sonra Bursa, İzmit, Trabzon, Kırım ve Girit’e gitti. Böylece üç kıtada imparatorluğun bütün şehir ve ülkelerini; Almanya’yı, Avusturya’yı, Hicaz ve Mısır’ı, Sudan ve Habeş eyaletlerini gördü.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Seydi Ali Reis
- B) Katip Çelebi
- C) Piri Reis
- D) Evliya Çelebi
- E) Süleyman Çelebi

25. I. Metin

Bir haziran günü hava çok sıcakken, Avcı Çıkmazı’nda ki komşum Halil Kaptan’la karşılaştım. Kan ter içindeydi. “Kaptan, denize girsene, biraz serinlersin” dedim. Bana ters ters baktı. “Ben turist miyim ki denize girecek mişim!” diyip söylene söylene uzaklaştı. Bodrumluların denize girmemelerinden daha tuhaf olan bir şey de oraya yerleşen İstanbullu ya da Ankaralıların, bir süre sonra Bodrumlularla şıp denize girmemeleridir.

II. Metin

Şehri, ortasından ikiye bölen meşhur Vardar Nehri’nin kıyısına, yürüyerek gittim. Karşıma birdenbire, muhteşem Fatih Köprüsü çıktı. Nehri heybetle kucaklayan Fatih Köprüsü, beni yalnızlığımdan çekip aldı. İçime bir dost yüzünün sıcaklığı yayıldı. Çünkü köprü, bütün kesme taşlarıyla, bütün kemerleriyle, bütün gözleriyle ve bütün heybetli duruşuyla özbeöz Türkçe konuşuyordu.

Bu parçalarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İkisi de Kişisel hayatı konu edinen metin türüne örnektir.
- B) I. metin anı, II. metin gezi örneğidir.
- C) İki metinde de birinci kişili anlatım vardır.
- D) Metinlerde öykülemekten yararlanılmıştır.
- E) I. metin Cumhuriyet, II. metin Tanzimat Dönemi’nin özelliklerini yansıtmaktadır.